

λόγου, και ἀποτείνουμι σ' ὄλους τοὺς φωτισμέ-
νου; τῆς φυλῆς μας, σ' ὄλους τοὺς νέους ποὺ ἀγκά-
λιασαν τὸ κίνημα τἀναμορφωτικό :

Χτύπημα πρέπει νὰ δοθῆ στοὺς λείψανα μιᾶς
διοχιλιόχρονης κατάρξε, στὴν ἀτιμη ἐκπαίδευσή
μας, ποὺ και σωματικὰ και πνευματικὰ τὰ σακκ-
τεύει τὰ παιδιὰ μας, τὰφίνει ἀμόρφωτα, τοὺς πο-
τίζει περιφρόνητη γιὰ τὴ γεωργία και γενικὰ γιὰ
τὴ δουλιὰ και γιὰ τὴ γλώσσα τους και τὸ κάθε
τι δικὸ τους και τὰ κάνει ψεύτες και ἀνελεύτερος
και ἀνίκανους ἀνθρώπου; στραβοκαλλιεργώντας τὴν
ψυχὴ τους, φυτεύοντας τῆς γαϊδουράγκαθα κ' ἐμ-
πνεοντάς τους ψεύτικη λατρεῖα πρὸς ἕνα κόσμο προ-
γονικὸ ψεύτικον και αὐτόνε, γιὰτι ποτέ του ὁ δά-
σκαλος δὲν ἐνοιωσε τὴ γαϊδουράγκαθα πνεύμα και
τοῦ; ἀχαλούς συγγραφίηδες.

Χτύπημα πρέπει νὰ δοθῆ και στοὺς παπάδες.
Οἱ Βυῦργαροι ἐπῆραν πᾶνου του; και ἐνοιωσαν τὸν
ἐκυτό τους χτυπώντας τοὺς Ἕλληνας παπάδες.
Κ' ἴτοι μ' ἕνα σμπάρο σκότωσαν δυὸ τρυγόνια. Και
τὸ ἔθνος τὸ Ἕλληνικὸ πολέμησαν, πολὺ ἀδικα βέ-
βαια, και ἀπ' τὴ λατρεία τοῦ παπιδισμοῦ ξελευτε-
ρώθηκαν κ' ἐκάνανε ἄγια δουλιὰ. Κ' οἱ σημερινοὶ
τοὺς ἔξαρχοι μοῦ φαίνεται πὼς κάθε ἄλλο εἶναι παρὰ
παπάδες.

Χτύπημα, ὅπως εἶπαμε, και στὴν πλουτοκρα-
τία δὴ στοὺς Βασίλειο.

Ἡ ἐπανάστασις, ποὺ ἀρχισε, δὲ θὰ προκάψῃ,
κ' δὲν ἀνοιχτῆ πλατὺς δρόμος γιὰ νὰ βγῆ στὴ
μέση τὸ ἀληθινὸ σημερινὸ Ἕλληνικὸ ἔθνος, γεωργοὶ
κ' ἐργάτες, με τὴ γλώσσα του, με τὴν ὁρμὴ του,
με τὴ δύνμη του και τὴ φυσικὴ ζωὴ του, νὰ νοιώσῃ
τὸν ἑαυτό του, νὰ ζετινάξῃ τὴ νᾶρκη του και νὰ
περκασιπῆ τοῦ; τόπους του.

29.11.1909.

ΛΥΔΟΣ ΠΟΛΑΒΡΟΣ

ΔΗΜ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΤΗΝ ΟΞΩΠΟΡΤΑ

ΔΡΑΜΑΤΙΚΗ ΣΚΗΝΗ

Καλλιτεχνικὴ ἔκδοσις τοῦ «Σεράπιου» τῆς
Ἀλεξάνδρειας, με τὴν εἰκόνα τοῦ συγγραφέα.
Πουλιέται στὰ γραφεῖα τοῦ «Σεράπιου»
(Revue «Serapion». Alexandrie — Egypte)
φρ. 5. Γιὰ τοὺς συνδρομητάδες τοῦ «Σερά-
πιου» και τοῦ «Νουμᾶ» φρ. 3.

ΦΥΛΛΑΔΕΣ

ΤΟΥ ΓΕΡΟΔΗΜΟΥ*

Γ'

ΛΥΘ ΔΟΓΙΑ ΠΡΙ ΝΑ ΤΑΞΙΔΕΨΟΥΜΕ ΣΤΟ ΧΩΡΙΟ

Ἔχουμε νὰ περάσουμε βραδιὲς και βραδιὲς στοὺς
χωριό. Ὅα πᾶμε και κει καθὼς πήγαμε στὴν Ἀκρό-
πολη. Ἀγνώριστοι, ἀθώρητοι, με τῆς φαντασίας τὰ
μαγικὰ τὰ φτερούγια. Ἐδῶ, κοντὰ στοῦ καλυθιοῦ
μου τὸ λυχνάρι. Ἐγὼ, ὕστερ' ἀπ' ἀλάκρητος μέρας
σκάψιμο κ' ἴδρω και μέσα στοῦ νοῦ μου ἐσὺ, πα-
τριώτη; ποῦ καταδέχτηκες ν' ἀφήσης τόσες και τό-
σες ἐφημεριδες; μυριόγλωσσες και μυριόλαλες, τόσα
και τόσα διαλλαχθέντα ρομάντσα, ποῦ σ' Ἀνατολὴ
και Δύση σκορπᾶνε ζαχαρσκίεπαστες στάλες φαρ-
μάκι, (ὅς εἶτανε τοῦλάχιστο θανάτου φαρμάκι!), τὰ-
φίνεις ἔλ' αὐτὰ τοῦ πολιτισμοῦ τὰ ξακουστὰ χαρτο-
λούλουδα, κ' ἐρχεσαι νὰ κοιτάξῃς λουλούδι στεγνὸ
και μισόψυχο τοῦ βουνοῦ, νάκουσης παρᾶξενὰ λόγια
γέρου περιβολάρη, νὰ κρυφοπετάξῃς μαζί του στὰ
θλιβερά του ταξίδια.

Ἔτσι θὰ τὸ σεριανίσουμε τὸ χωριό. Καλλίτερα ὁ
νοῦς σου νὰ σὲ φέρῃ ἐκεῖ, παρὰ τὸ κορμὶ σου. Με
τὸ κορμὶ σου νὰ πᾶς, θὰ σπάσουν τὰ καλομαθημένα
σου πόδια. Πέτρες και πέτρες! Πέτρες ποῦ στρω-
θήκανε μιὰ φορὰ στὰ σοκάκια του και πιά δὲν ξε-
στρωθήκανε! Μόνον τῆς στρογγύληνος ὁ κειρὸς ἀπὸ
πάνω, τῆς ρίζωσες βαθιὰ ἀποκάτω, και τώρα χρι-
στιανὸς και ἀν θέλῃ νὰ περπατήξῃ δίχως νὰ σκύβῃ,
εἶναι ἀδύνατο!

Μήτε γὼ δὲν πηγαίνω πιά στοὺς χωριό. Σὰν ἦρθα
γέρος ἀπὸ τὰ ξένα, εἰμωνα στὴν πατρίδα τῆς νιότης
μου μερικὸς μῆνες. Μακάρι νὰ μὴν πήγαίνα στὰ-
γαπημένο μου τὸ χωριό, ὅσα μὲνάνε στὸ νοῦ μου γλυκὲς και
καθάρεις τῆς νιότης οἱ θύμησες, ποῦ τῆς φύλαγα
χρόνια και χρόνια μέσα στοῦ νοῦ μου στὰ ξένα, σὰν
ἱερὸ φυλαχτήρι, σὰν κλωνὶ δαντρολίβανο. Πήγαίνα
νὰ λιγοθυμήσω, και τὸ μύριζα και ἀνασταίνομουν. Ὁ-
πέθνησκα δίχως ἐκεῖνο.

Σὰν πρωτογύρισα, εἰμωνα σὰν τρελλός. Πε-
τοῦσ' ἀπὸ τὴ χαρὰ μου. Ὁ κόσμος δὲ με χωροῦσε.*

*) Ἡ ἀρχὴ στὸν ἀριθ. 353.

ἴσια στοὺς σπῆτι μας τράθηξα. Βρήκα μεγάλο
κοκκινοδομημένο ἀρχοντόσπιτο στὸν τόπο του! Δὲν τὸ
βρήκα τὸ περιβόλι μας. Ἀπέραντη αὐλὴ ἀντὶς πε-
ριβόλι, και μέσα τῆς ζαπτιέδες! Κονάμι τὸκαμιν
θάγαπημένο τὸ σπῆτι μας!

Πῶς ἔπεσε στὰ χέρια τῶν ἔξ' ἀπ' ἐδῶ ἀφοῦ ξε-
νιεύτηκα, μὴ ρωτᾶς. Σῶνε; νὰ ξέρῃς πὼς σὰ γύ-
ρισα πίσω και τῶνοιωσαν πὼς εἶταν κληρονομιά μου,
μοῦδωσαν τἀμπελοχώραφῃ μας αὐτὸ νὰ σωπάσω.
Πῆρα τὸ χτήμα και σύχασα.

Ἐκίνησα μιὰ μέρα και πήγα στοῦ χωριοῦ τὸ
Ἐωκκλήσι, ποῦ εἶταν και κοιμητήριον, ἴσως και βρῶ
τὰ μνήματα ποῦ σκέπαζαν τοὺς σκοτωμένους μου
και τοὺς πεθαμμένους. Εἰμωνα μόνος στοὺ κοιμητή-
ριον. Μήτε πλάκα μήτε σημάδι! Χόρτα και ἀγριο-
λούλουδα πέρα πέρα! Μὰ ἤξερα σὲ ποιὰ γωνιά εἶ-
ταν οἱ τάφοι τους, και στάθηκα κει. Στάθηκα και
παρακαλοῦσα κανένα φάντασμα νὰ κατέβῃ και νὰ
μοῦ πῆ πὼς τὸ ξέρουν πὼς γύρισα, πὼς εἰμουν
κοντὰ τους, πὼς ἤθελα νὰ εἶμαι ἀκόμα κοντήτερα,
ἀκόμα βαθύτερα. Τί νὰ ζῶ, τί νὰ περιμένω πιά
τώρα! Τὴν ἀνεμοσκίρπισα τὴ ζωὴ μου!

Και καθὼς κοιτάζα τοὺς τάφους συλλογισμένος,
θάρρεψα πὼς ἄκουσα φωνὴ ἀπὸ τὰ σπλάχνα τῆς
γῆς και μοῦ ἔκραζε: «Παιδί μου, κρῖμα, κρῖμα
στὰ χρόνια σου! Δὲ τὰ γυρίσουν τὰ χρόνια σου
πιά! Τίποτε, τίποτε δὲ μᾶς ἔκαμες! Πάει πιά τῶ-
ρα! Κατέβα και σὺ κάτω στὴ μαύρη τὴ γῆ.
Ἔλα νὰ σμίξῃς τὰ κόκκαλά σου με τὰ δικὰ
μας!»

— «Ὅχι, ὄχι», κρᾶζει ἄξαφνα ἄλλη βαθύτερη
φωνὴ παραπέρα, «ὄχι, ἀκόμα, ἀκόμα νὰ μὴν κα-
τέβῃς! Πήγαίνα στοὺ χωράφι, πάρε τὸ σκαλιστήρι
και σκάλιζε, σκάλιζε! Δὲν εἶσουν ἐσὺ γεννημένος
γιὰ ξεκιτεῖς; μήτε γιὰ τουφέκι; δὲν εἶσουν. Τὸ δικὸ
σου τὸ μπαρούτι εἶναι μες στὴν καρδιά σου, και τὸ
βόλι στὴν ἄκρη τῆς πένας σου. Πάει πάλι, ἔρχε
στὸ καλὸδι, και σκάλιζε με τὴν πένα σου. Ἐνὰς
χρόνος τῆς πένας ἀξίζει πενήντα φωτιὰ και μπα-
ρούτι. Τρέχα, πρὶ νὰ σὲ κατεβάσῃ ὁ χάρος και
σένα!

Κ' ἔσυρα κ' ἦρθα στοὺ καλὸδι με νέα ζωὴ και
μ' αἷμα καινούριο. Σὰ νᾶνοιωθα πὼς γύρισε πίσω ἡ
νιότη μου. Σφίγγω τώρα τὰ δόντια μου νὰ μὴν πε-
θάνω πρὶ νὰ κάμω τοῦ γέρου τὸ θέλημα.

Πᾶμε, πᾶμε μαζί στοὺ χωριό! ἐκεῖ ποῦ γεννιέται

και τοῦ θανάτου.

Τὸν ἀγκάλιασε σφιχτὰ σφιχτὰ, ἀπάνω στὰ
στήθια τῆς, σὰ νᾶθελε νὰ μὴν τῆς φύγει. Σὰ νᾶ-
θελε νὰ τόνε κλείσει μέσα σ' ἕνα κόσμο τριαντα-
φυλλένιο και κουκλιστιλο, κυκλοπερισφιγμένο ἀπὸ
τὰ μπράτσα τῆς.

— Ἀφνὲ με! Ἀφνὲ με!

Ἐνοιωσε τὸν τριανταφυλλένιο κίντυνο ὁ Ὀρί-
στης κ' ἔλυσε τὰ μπράτσα τὰ ζεστὰ κ' ἔσπρωξε
τὴ γυναίκα μακριὰ του.

— Ἀφνὲ με! Τὰ μπράτσα σου εἶναι πολὺ
μικρὰ και δὲ χωρεῖ μέσα τους ἡ ψυχὴ μου. Ἀ-
φνὲ με! Ἡ ἡρεμία σου κ' ἡ ὑποταγὴ στενεύουν
και πνίγουν τὴ ζωὴ μου. Και θέλω ἐγὼ νὰ φουρ-
τουριάσωμε τὰ νεῦρα μου και νὰ ὀρμήσει και νὰ
χυθεῖ σὰν καταράχτης ἡ ζωὴ μου ἐμένα!

Ἐσὺ με κοιμίζεις, ἐσὺ με σέρνεις στὴν πνιχτι-
κιαν ἡρεμία τοῦ σπιτιοῦ και ζῶνεις μου τὸ μέτωπο
με τὸ στενὸ σιδερένιο στεφάνι τῆς φριχτῆς μετρί-
τητας. Ὅχι! ὄχι! ὅτι και ἀν λὲς θὰ πνίγει με
πάντα ἡ ἀηδία τῶν νοικοκυρστικῶν κτωφλιῶν
κ' οἱ πόρτες οἱ διπλομανεκαλωμένες ποῦ φυλακίζουν
και σκαδώνουνε τὰ δνετρα και γυροτραφίζουνε με
ἀψηλαῦς τοίχους, με κληματκρίες και με νούμερα

κοπάδια, κοπάδια τῆς ζωῆς!..

Ἄ! και θές νὰ με σκαδώνεις και μένα! Και
θές νὰ με τραβᾶς στῆς ἐκκλησιῆς και νὰ με κλει-
δώσεις στὴν κάμερα. Χχαχά!

Τὴν ἔσπρωξε πέρα τὴ δύστυχη Χρυσούλα και
τὸ γέλοιο του γέμισε τὴν κάμερα φριχτὸ και σπα-
ραγμένο και ἀνήλεο.

Κ' ἔβγαλε ψιλὴ φωνὴ ἡ Χρυσούλα κ' ἔκρυψε τὸ
πρόσωπό τῆς μέσα στὰ χέρια τῆς. Καμιά πιά ἐλ-
πίδα!

(— Ὁ! νᾶχα τὴ δύνμη νὰ πεταχτῶ στὰ πόδια
μου, νὰ παραμερίσω τὰ τραπέζια, τῆς καρτέκτες, τὸ
γραφεῖο σου, τὸν καναπέ και νὰ σκίσω τὴ ρόμπα
μου και νὰ τὴ ρήξω ἀπὸ τὸ παράθυρο στῆς λάσπες
κάτω τοῦ δρόμου και ν' ἀρχίσω μπροστὰ σου, τὸ
μακάθριο χορὸ τῆς Ἀγάπης. Πιασμένες ἀπὸ τὰ
μανθῆλια τὰ δακρυμοσυκεμένα μου ἡ νιότη κ' ἡ
διωρφία μου, κ' ἡ τιμὴ κ' ἡ ντροπαλοσύνη κ' ἡ
χαρὰ μου. Και τὰ κόκκαλά τους θὰ τρίξουν και θὰ
γελοῦνε τὰ σαγόνια τους και θὰ σὲ κυτᾶζουν με
τῆς τρύπες τῶν ματιῶν τους και θ' ἀρχίζω ἐγὼ τὸ
τραγοῦδι, και αὐτὲς θὰ λιν τὸ τσάκισμα και θὰ σὲ
ζῶνουν ὄλο και πιὸ στενὰ, ὄλο και πιὸ στενὰ ὡστ-
του κρᾶζει ὁ πετεινός.

Ἄ! τὰ μπράτσα μου εἶναι μικρὰ και δὲν μπο-
ροῦν νὰ χωρέσουν τὴ ζωὴ σου! Ἄ! τὰ χεῖλια μου
ξεραθήκανε χωρὶς αἷμα, χωρὶς φιλί... Μάδησες στὰ
δάχτυλά σου ἕνα ἕνα τὰ φύλλα τῆς καρδιάς μου.
Τὸ κορμὶ μου φρούτο εἶναι ποῦ ἐστιψες ἀπάνω στοὺ
στόμα σου και τοῦπιες ὄλο τὸ χυμὸ και τώρα ἀνοι-
γεις τὸ παράθυρο και τὸ ρήχνεις ὄξω. Ἄ! καστα-
νιέτες! καστανιέτες! Και νταούλια θεόρατα κ' ἕνα
τέφι με κουδούνια κ' ἐγὼ θὰ πηγαίνω μπροστὰ και
αὐτὲς θὰ σέρνουν πίσω, ὡστου κρᾶζει ὁ πετεινός!

Ἄ! Ὁ! μου! τί ἔκαμα ἐγὼ και τυραννιοῦμαι
τόσο!)

Σωρεῖστικη κατὰ ἡ δύστυχη Χρυσούλα κ' ἔ-
κρυψε μέσα στὰ γόνατά τῆς τὸ πρόσωπο. Καμιά
πιὰ ἐλπίδα! Κι ὅταν ὁ Ὀρέστης σηκώθηκε και
πῆρε τὸ καπέλο του κ' ἀνοιξε τὴν πόρτα και κατέ-
βηκε τῆς σκάλες κ' ἔφυγε, οὔτε κουνήθηκε ἡ Χρυ-
σοῦλα, οὔτε ἄπλωσε τὸ μπράτσο τῆς ἡ Χρυσούλα
νὰ τόνε σταματήσῃ.

VI

Στὰ θεμέλια τῆς ψυχῆς μας εἶναι κρυμένες σὰ
δυναμίτιδα κάποιες μας ιδιότητες, τόσο φριχτῆς

και μεγαλώνει η ρωμοσύνη. Και κατόπι ξεκινούμε κατά τις μεγαλονόματες χώρες, εκεί που η ρωμοσύνη περνάει τάντρίκια της χρόνια, ή τα σακάτικα γερατειά της.

Δ'

ΣΤΟΥ ΜΠΗ

Θα σε φέρω από σοκάκι άκόντευτο κ' έρημο, κι ως είναι μέρα μεσημέρι από την πλευρά του Κάστρου του Γενοβέζικου. Δέρνει ο ήλιος τους τοίχους του, και πολεμάει να στεγνώση τις λάσπες του. Μεγάλα όμως τα σπιτία του, άρχοντάδικα. Μεγάλες κ' οι αυλές τους, κι άερικές. 'Ως και δέντρα έχουνε μέσα. 'Ας κρυφοσκύψουμε να κοιτάζουμε. Μιά και μάς δοῦνε, καπνός γινόμαστε και χανούμαστε. Έλα, ρίξε κρύφια ματιά από την κλειδότερπη της θεόρατης αυτής θύρας έχει και σιντριβάνι καταμεσή στην αυλή. 'Αγάθικο σπιτι. Μπέης κατοικεί εδώ μέσα. Πρέπει να λείπη τώρα στην 'Αγορά. Μετράει εκεί με το κομπολόγι τις άγονες ώρες του. 'Ορεξη μου έρχεται ναμπω άθώρητος, και θα κάμης καλά να με συνοδέψης.

Δροσερή πρασινάδα. Λουλούδια και βότανα δσα θέλεις παντού. Σε λιγοθυμάει η βαρεία μυρουδιά τους, που λές κι ο άέρας να την πάρη στα φτερά του και να πετάξη δε δύναται. 'Αφωνα μάς χαίρετοῦν τα κόκκινα φάρια στη γούρνα, με μύρια τρυφερά γογγυτά τα περιστέρια στον ήλιακό. 'Ως τόσο, ψυχή πουθενά. 'Εξόν ο 'Αράπης εκείνος, που δέκα ύπνους κοιμάται άπάνω στην πλάκα, στο πρώτο σκκλοπάτι γερμένος. Τι να τον κάνουμε τον 'Αράπη! 'Ως κι άγάπης όνειρο να γενοῦμε, και μέσα στο σκοτεινό του κεφάλι ναστράψουμε, πάλι αυτός θα κοιμάται! 'Ας περάσουμε καλλίτερα κι ως άνεδοῦμε την τετράπλητη σκάλα που μάς φέρνει στο μπέ-

κι ο μπάτης φωλιά του. Το χαίρουνται άναμεταξύ τους. Δε γίνεται όμως να μην το χαίρεται κι άλλος αυτή την ώρα. 'Ας περάσουμε από το έρημο το χαγιάτι ως την σκουνηξήσουμε αυτή την πόρτα την καμαροσκέπαστη, την πλουμισμένη, την τορνευτή. 'Ελα, σκύψε μέσα και να τις δης! Δε σεῦ τόλεγα; Κοιμούνται δλες τους ύπνο βαθύ. Τις μέθησε ο μπάτης κι ο ήλιος άφρασαν όρθάνοιχα τα παράθυρά τους, έβαλαν τα πιό φιλά και διάφανά

τους σαλβάρια, κ' έπιασε καθεμιά τους άπ' ένα σελτέ. Τι άνάγκη την έχουνε! Ζούν κι άνθοβολούν άπαράλλαχτα σαν τα λουλούδια που σεριανίζαμε στην αυλή.

Το τέφι στον τοίχο, χάμω στην κώχη ή χρυσοπλούμιστη ή ταρμπούκα, ξέννοιαστη και βουθή. Σκόρπια στις φάθες και στα χαλιά παρικά, μισοφαγωμένα κι άλάκερα. 'Ως μήτε το σερμπέτι δε σώθηκε. Σκαλώνει το γιασουμι άπδ κρεβδατές κι άπδ κάγκελα, που λές και πασκίζει να τους καλοδή τους γλυκοπλαγιασμένους αυτούς κρίνους, και να μάθη αν είναι άλήθεια δλα τα καμάρια που ψάλλουν τα τραγούδια για την όμορφιά τους.

Μπορείς άρεβα να χωθής παραμέσα. Να ξυπνήσουν τέτοιαν ώρα οι καλές μας, αδύνατο. 'Ολη νύχτα τον κόσμο χαλούσαν.

Κοίταξε, κοίταξε τα μαῦρα εκείνα ματόκλαδα! Κι άπδ μάτια γλυκότερα σου μιλοῦν. Σεῦ λέν πως καθετί που μισοσκεπάζει όμορφιά είναι κι άπδ την όμορφιά που σκεπάζει μαγευτικώτερο. Κρυφογλιστήσε χαδευτικά τη ματιά σου, και σταμάτα την κατὰ τα μισανοιγμένα τα χείλη. Το ίδιο το μάγιο, το ίδιο μυστήριο. Θάρρεις πως την άκους τη γλυκαία τους φωνή, πως τα βλέπεις τα μαργαριταρένια τα δόντια. Κατέβα τώρα στάλλα τα κάλλη, που σαν δλοφέγγαρο λάμπουν. 'Αλλο δε βλέπεις παρά λαϊμό δλοστρόγγυλο; μαλακόχνοῦδους ώμους, και στήθια χιονάτα. 'Ο νοῦς σου χάνεται στο σιγανασάλευτο εκείνο το λακκουδάκι. Δες έπειτα τα φιλοκάμωτα χέρια, τα πόδια της τα χυτά,δες τάλικο το σαλβάρι που κυματίζει άπάνω της, — και σαν τα δης δλ' αυτά, ξαναέθεσε τη μυστική σου ματιά, και μ' αυτήν ξαναχάδεψε το γελαζόμενο πρόσωπο, πάρε γύρω το τορνευτό το σαγόνι, κοίταξε ταῦτάκι το διάφανο με το διαμαντοκόλλητο σκουλαρίκι.

Τι να πρωτοιστορήσουμε και τι να πρωτοπούμε! σεῦ ελα είναι κάλλος και λάμψη και γλύκα! Πρόθηκαν άπδ το ίδιο καλούπι, δλες σε να τις τόνεψε ένας μάστορης. 'Ομορφες, γλυκόχαρες, μα τίποτις άλλο! Περιδόλια με τα ίδια τα δέντρα, τα ίδια βοτάνια, ρόδα και γιασουμά. Στον έξω τον κόσμο, στην δλοφάνερη ρωμοσύνη, αν είναι ή μιὰ περιδόλι, ή άλλ' είναι κάμπος, λόγγος ή πύργος ή άλλη. Μέσα όμως στάφανέρωτο το χαρέμι δλες, δλες είναι περιβολάκια συμμαζεμένα και γλυκοπόσιτα.

Μα βλέπω και μάς μεθάει ή μάγισσα ή όμορ-

φιά! Σε να το ξεχνούμε τί λογής μαζούλι μάς φέρνουν αυτά τα περιβολάκια! Το λησμονήσαμε πως εδώ είναι που βγαίνει το βοτάνι που το τρώμε και μάς κάνει και σκύδουμε δλη μας τη ζωή, πως εδώ γεννιέται και μεγαλώνει το φοβερό το θεριό που το λέν Τουρκιά!

'Οχι, δεν είναι γυναίκες αυτές. Πές τις Σειρήνες, Γοργόνες, δε, τι θές. Πές τις άγγέλους που τους έχει μαζί του παρμένους ο Βελζεβούλης κατεβαίνοντας άπδ το ούράνιο παλάτι του κάτω στο σκοτεινό Βασίλειο της 'Αμαρτίας.

Κι άλλο έχω κρυφά να σου πω, μα να βγοῦμε πρώτα. Δες μου το χέρι σου. Πρόσεχε τον 'Αράπη. Νά μας πάλι στο δρόμο. Το κρυφό να σου πω τώρα:

Δε φταίν' οι Χανούμισσες. Φυσικό τους είναι να τα γεννοῦν τα θεριά. 'Αλλες μαννάδες είναι που τους γεννοῦν εκείνους που φταίνε.

Σε να κουνάης το κεφάλι σου λέγοντας πως τα δικώ το πολυπαθιασμένο το «Γένος». Με συμπάθειο το ξεχάσα πως ένα σκοπό μάθαμε και μείς να ταμπουνίζουμε στον κόσμο, — τα πάθια και τα βάσανά μας.

Το τραγουδοῦμε κι αυτό χωρίς να το καλονοῦθουμε. Οι πιώτεροί μας, μήτε μάς περνάει άπδ το νοῦ μας πως έχουμε πάθια. Φυσικώτατο. Τη βρήκαμε την ψώρα στον τόπο που γεννηθήκαμε. 'Ισως μερικοί θα παραξενεύονται που δεν την έχει κι δλος ο κόσμος. Δάσος χωρίς θεριά και ψείδια, πέτρες δίχως σκορπιούς, — που άκούστηκε! Και καταντάει να δοξάζουμε το Θεό που είναι άπλη σκλαβιά και δεν έχουμε και χειρότερα.

('Ακολουθεί)

ΑΡΙΓΥΡΗΣ ΕΦΤΑΛΙΩΤΗΣ

'Εκδοτική 'Εταιρεία ο «Φοῖβος» — 'Αθήνα

ΑΓΙΣ ΘΕΟΣ:

ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

- 'Ορχίος τόμος ει: 8ον άπδ 130 σελίδες, με τάριστουργήματα των δημοτικών μας τραγουδιών.
- Εικόνες του ζωγράφου Π. ΡΟΥΜΠΟΥ — Πρέλογος του εκδότη.
- 'Ερμηνεία λέξεων. — Βιβλιογραφία.
- Κάθε αντίτυπο δρχ. 3. 'Ετυπώθησαν και 100 αριθμημένα σε χαρτί 'Ολλανδίας, καθένα δρ. 5.
- Παραγγέλεις μαζί με ταχυδρ. έπιταγές: 'Εκδοτική 'Εταιρεία ο «Φοῖβος» 1 Κλεισθένη, 'Αθήνα ή στα γραφεία του «ΝΟΥΜΑΣ», Ζήνωνα 2.

και τόσο δικές μας, που βαστοῦμε την άναπνοή μας όταν περνοῦμε άπδ κοντά τους, μην τύχει και ξυπνήτουνε κι ανατινάξουν στον άέρα δλο το οικοδόμημα της ζωής, που ύποκριτικά κι άθόρυβα, άπάνω στις ψευτιές, όμορφοχτίσαμε για να το επιδείχουμε στους άλλους. Και στον έαυτό μας.

Πήρε ο 'Ορέστης το δρόμο που πήγαινε στο μέγαρο της Νόρας και δεν ήθελε να σκεπτεί και δεν ήθελε να κατεβεί στα θεμέλια της ψυχής του και να δει. Φοβότανε.

— 'Αργότερα... 'Αργότερα... Το κεφάλι μου τώρη γυρίζει. 'Εχω καιρό ακόμα ν' άρχίσω μιὰ καινούργια, μιάν άντρικότερη ζωή...

'Αργότερα, άργότερα... Τα μαλλιά του και τα μηλίγγια του καίγανε. Θε μου, τί βαριά μεσάνυχτα! Τα μάτια και τα δαχτυλίδια των γυναικών στραφταλίζανε κάτω άπδ τα ήλεκτρικά του βουλευδάρτου και τα κορμιά πατόκορφα γυαλίζανε σε νάσανε άλειμένα με μυρωδιές και λάδι κ' είσαν έτοιμα να τεντωθούν και να χυμίσουν στους γυμνικούς άγώνες της ζωής.

'Απαπάνω το φεγγάρι ήρεμο κ' ήλιθιο, σαν εύνοῦχος έπίβλεπε.

Πήγαινε τρεχάτος, άνήσυχος, λές και τότε κυ-

νηγοῦσε και του άναφτε το άιμα ή βαθιόβγαρτη κι άγέλαστα λάγνη άναπνοή του πλήθους. 'Ω! γιατί να λάμπει έτσι ή γυναικεία σάρκα κάτω άπδ το φεγγάρι! Και τα βυζιά πως πετιοῦνται έτσι, Θε μου! σε δυό Πύργοι της Πείνας φιλιτισίνοιο! Μήτε έλεος, μήτε ψυχοπόνια, μήτε μιὰς στιγμής καλοσύνη κι άναπαμός! 'Ω! που να φύγει κανείς και που να κρυπτεί και τί μαρτύρια να βρεί να σφιχτοτύλιξει το κορμί του και που να πρωτομπήξει τις έφτά σπραγίδες τις πύρινες και να βουλλώσει στη σάρκα του και τα έφτά θανάσιμα άμαρτήματα, για να μπορέσει να ύψωθεί χωρίς πυρετό και τρεμούλιασμα και να βροντοφωνήσει:

«—Είμαι κορμί έφηβικό και είμαι άφιλητο και δε σπαρταρώ έγώ μπροστά σου και δε σκύφτω έγώ, δ Σάρκα, — δ Σάρκα γλυκώτατη της Γυναίκας!» Το κορμί του 'Ορέστη δλο έκαιε.

Κι ως έφτασε στο μέγαρο της Νόρας, άκούμπησε λίγο στον παροστάτη της πόρτας για να μην πέσει. 'Η καρδιά του ήθελε να σκάσει. 'Ενας πυρετός καλοκαιρίαζε και πύρωνε το άιμα του... 'Ενοιωθε την 'Ανάγκη την κοσμοκρατόρισσα και να τον άδράχνει και να τον ρήχνει σπαρταριστό στη Σάρκα. 'Ενοιωθε άπάνω του, άπάνω σε δλο του το

κορμί το χέρι της 'Ανάγκης, Θε μου! 'Η Φύση του άποκαλύφθηκε ξάφνου ένα τέρας άγριο και παντοδύναμο που με τα χέρια της τα τριχωτά, τα σουδερνουχάτα βαστά άποκρεμασμένους τον άντρα και τη γυναίκα και τους σμίγει. Αυτοί μισοῦνται, τα χέρια τους τρομαγμένα σπρώχνουνε μακριά τα κορμιά τους, τα χείλη τους φρίσσουνε άπδ το μίσος και την άμάχη κ' ή Φύση με τη φρικώδικη γαλήνη των παντοδύναμων μπήχνει μέσα στις σάρκες τους τα νύχια της και τους βαστά σε δυό κομμάτια κρέας και τους σμίγει συζυγικά κάτω άπδ τα πολυγάλατα πλέρια μαστάριχ της.

Δε μπορούσε πιὰ να κρατηθεί ο 'Ορέστης, κι άπλωσε το χέρι του τρεμάμενο να σημάει. 'Ανάερα στάθηκε τρομαγμένο Σην άστραπές περάσανε μπροστά στα μάτια του 'Ορέστη τα δσα γενήκανε: ένα αυτοκίνητο σταματήσε μπροστά στην πόρτα της Νόρας, ένας κύριος κτεθηκε, έδωκε το χέρι σε μιὰ γυναίκα ('Ε! είταν 'Εκείνη! ή καρδιά του 'Ορέστη γίνηκε δυό κομμάτια) και την όδήγησε ως την πόρτα, κάτι είπανε και γελάσανε κ' έπειτα έτκυψε αυτός και της φίλησε το χέρι κι άνέθηκε πάλι στο αυτοκίνητο κ' έφυγε και χάθηκε στην άκρη του δρόμου. 'Ω! πως δεν έπεσε εκεί σωρια-